

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Dlaczego jedne rozwijają się szybciej od innych?

Katarzyna Kubiszewska

Politechnika Gdańska

**Dlaczego niektóre kraje są
bogate a inne biedne**

Plan

Porozmawiamy o :

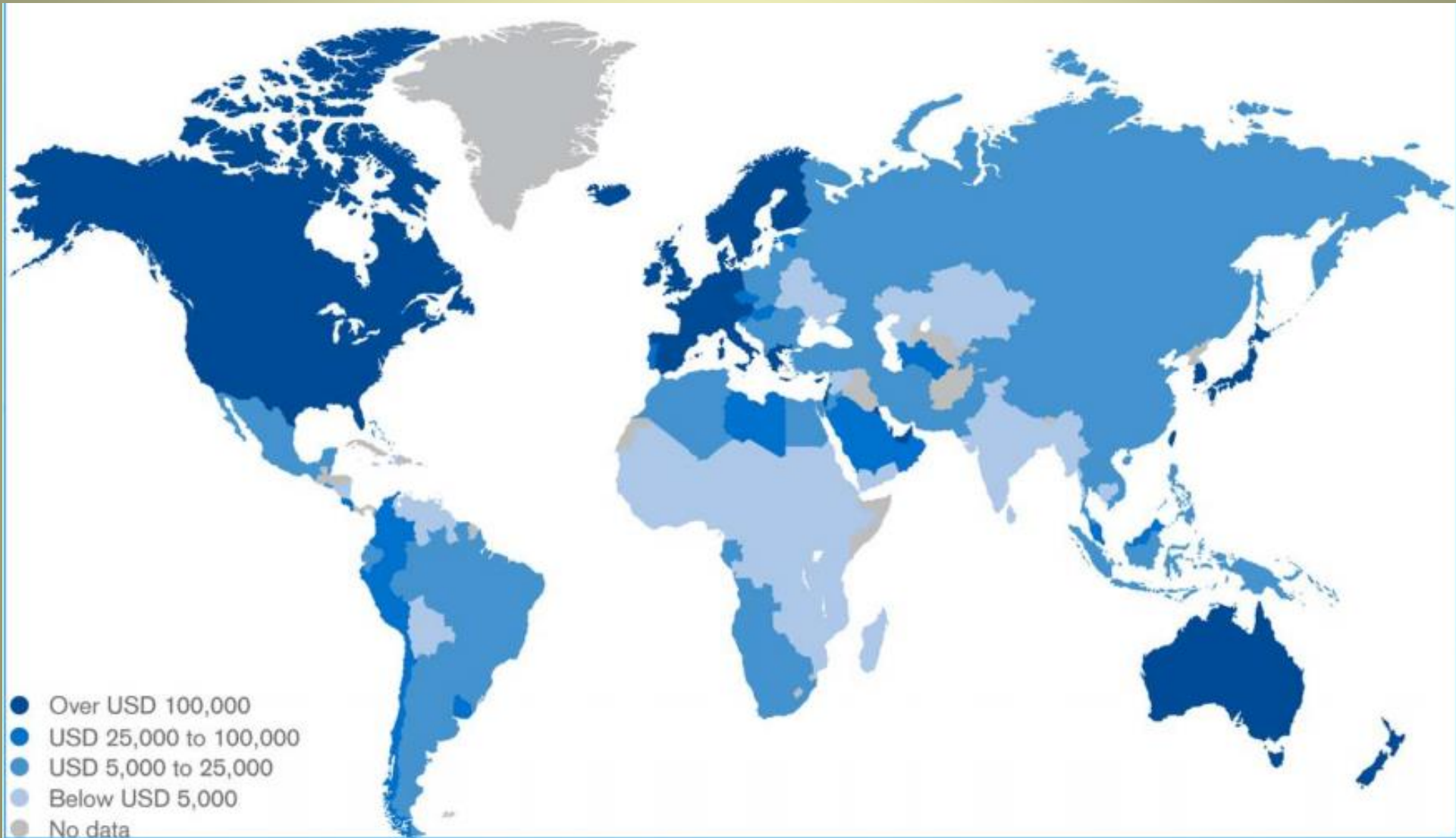
- świecie
- bogatych krajach
- biednych krajach
- przyczynach kłopotów biednych krajów

Mapa świata

Majątek narodowy na osobę na świecie

Cities

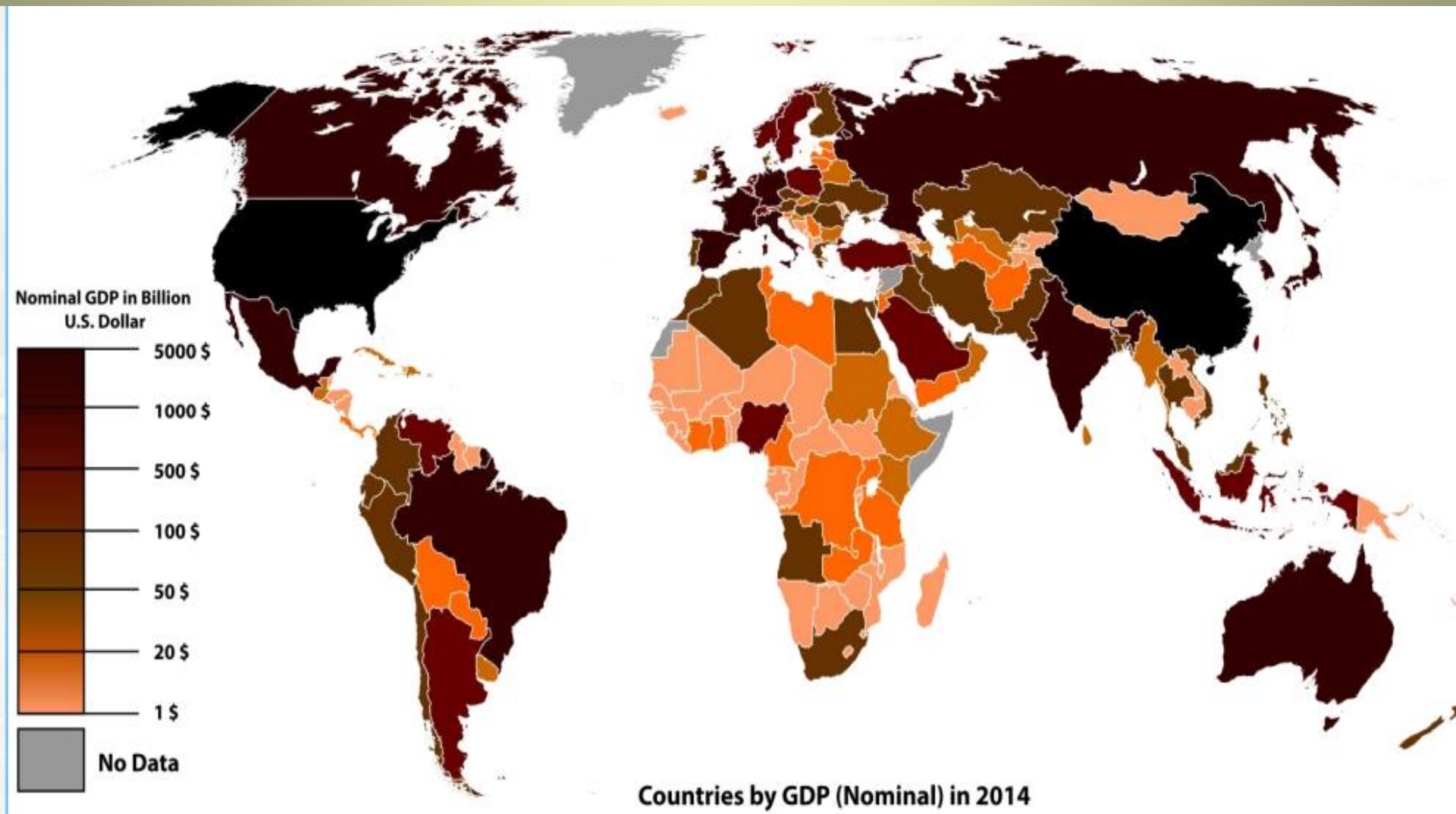
Airports

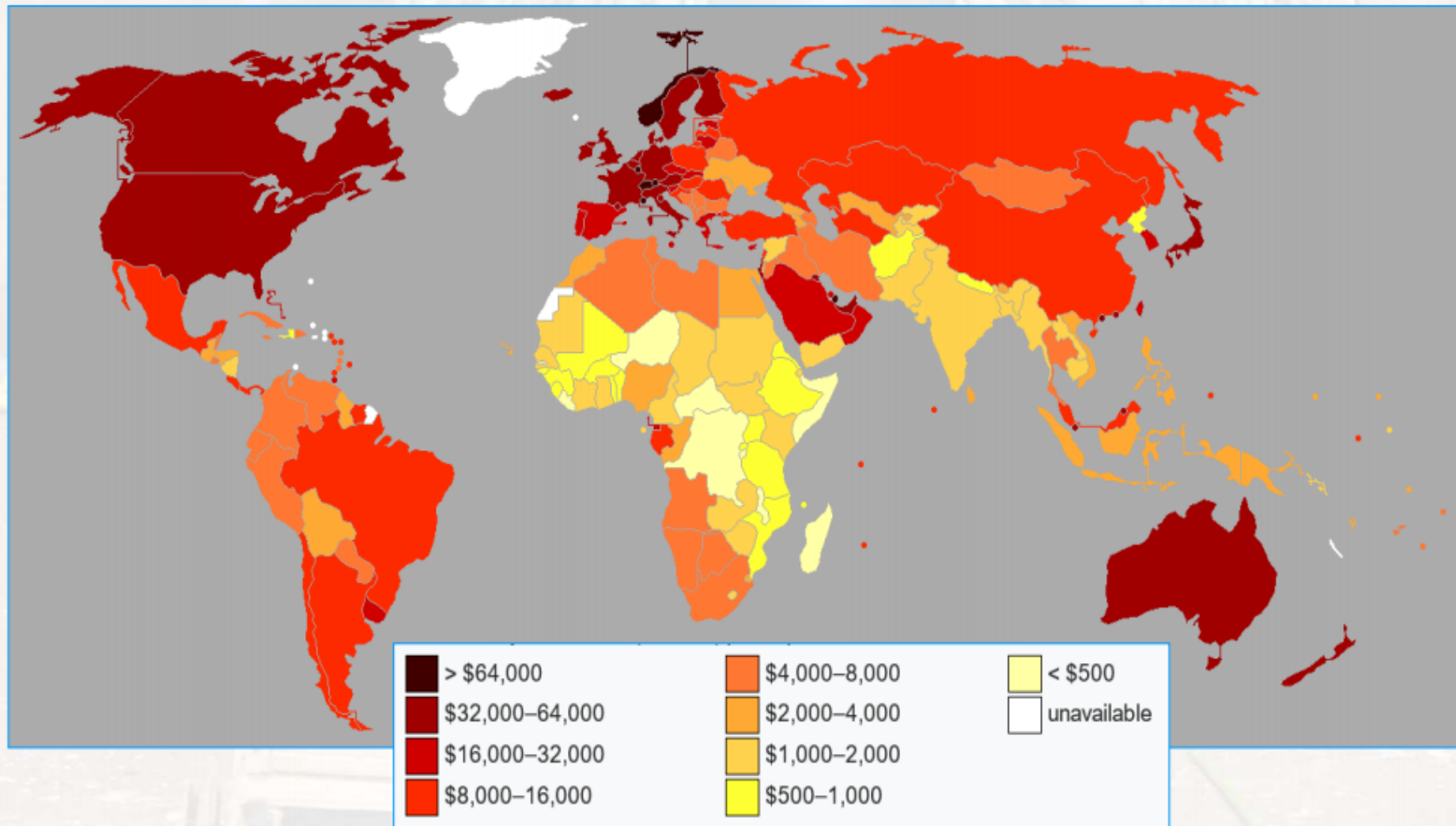
Railroads

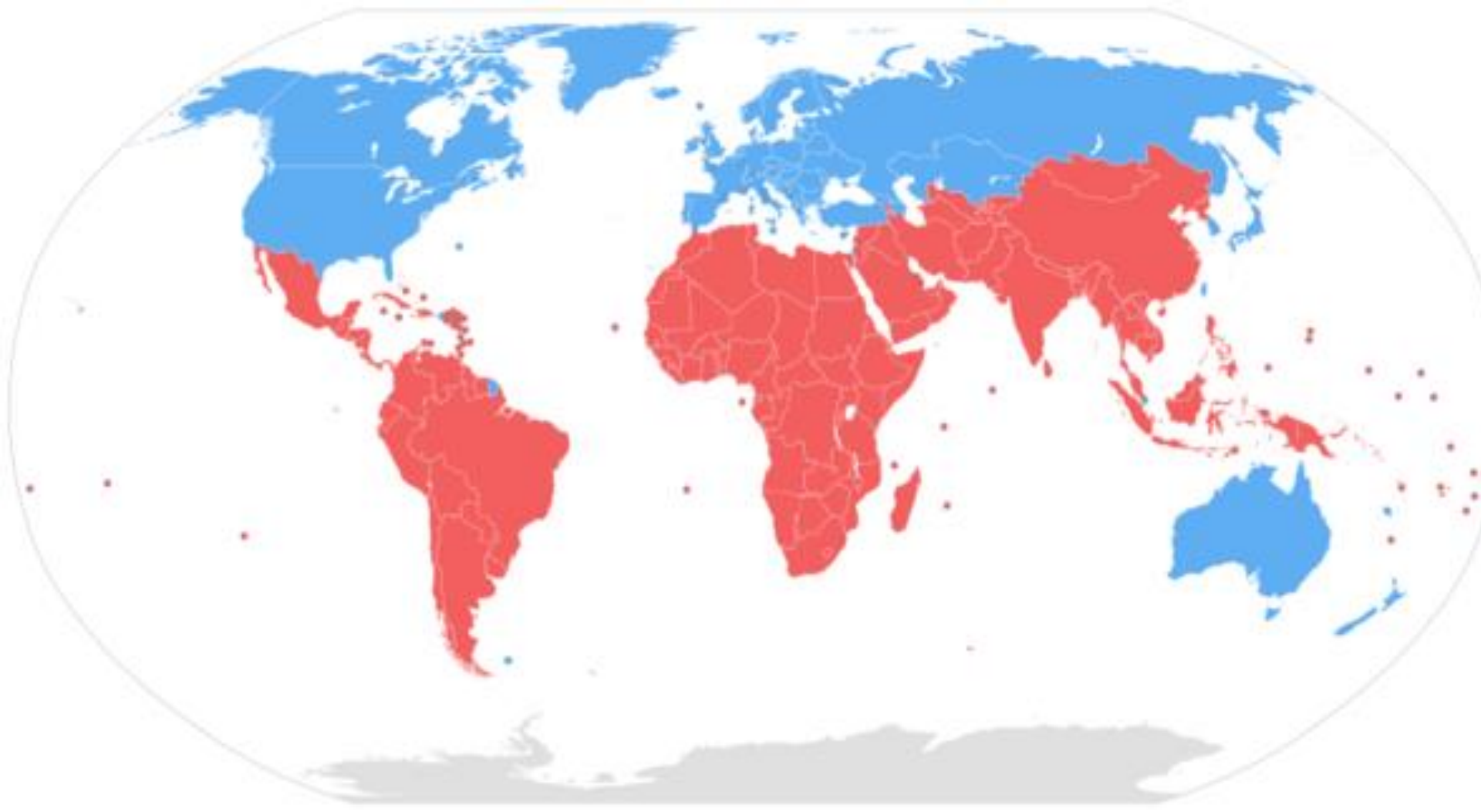
PKB na świecie

PKB na głowę

bogata Północ i biedne Południe

Trochę danych

Kraje	BOGATE	BIEDNE
Liczba ludności (mln.)	Niski/a	Wysoki/a
Dochód narodowy na jednego mieszkańca (dol.)	Wysoki/a	Niski/a
Udział rolnictwa w Produkcie krajowym (%)	Niski/a	Wysoki/a
Zużycie energii na jednego mieszkańca (t)	Wysoki/a	Niski/a
Ludność czynna zawodowo (%)	Wysoki/a	Niski/a
- rolnictwo	Niski/a	Wysoki/a
- handel i usługi	Wysoki/a	Niski/a
Ludność miejska (%)	Wysoki/a	Niski/a
Przeciętny przyrost naturalny (%)	Niski/a	Wysoki/a
Przeciętne trwanie życia (lata)	Wysoki/a	Niski/a

Trochę danych

Kraje	BOGATE	BIEDNE
Liczba ludności (mln.)	742	2493
Dochód narodowy na jednego mieszkańca (dol.)	12 960	270
Udział rolnictwa w Produkcie krajowym (%)	3	38
Zużycie energii na jednego mieszkańca (t)	5,0	0,3
Ludność czynna zawodowo (%)		
- rolnictwo	7	72
- handel i usługi	60	15
Ludność miejska (%)	75	22
Przeciętny przyrost naturalny (%)	0,6	1,9
Przeciętne trwanie życia (lata)	76	61

Inne wskaźniki

ekonomiczne

PKB per capita

Udział usług

Stopa bezrobocia

społeczne

Udział
analfabetyzmu

Wydatki państwa na
edukację

Liczba ludności na 1
lekarza

Dostęp do wody
pitnej

demograficzne

Śr. długość życia

Przyrost naturalny

Struktura wiekowa
społeczeństwa

Cechy charakterystyczne

Bogata Północ to kraje

- demokratyczne,
- uprzemysłowione,
- zurbanizowane,
- kapitalistyczne,
- których społeczeństwa starzeją się.

Biedne Południe to kraje :

- rolniczo zacofane,
- o znacznym wzroście demograficznym,
- o dużym bezrobociu, szczególnie wśród młodych ludzi,
- często rządzone przez dyktatury,
- nękane wojnami domowymi,
- o wysokim zadłużeniu.

Zadanie

- Na mapach zaznaczcie kraje:
  - wg PKB per capita
  - Wg długości życia
  - Wg liczby lekarzy
  - Wg analfabetyzmu

Kraje na świecie

KRAJ	KONTYNET	PKB per capita
Luksemburg	Europa	80 471 USD
Burundi	Afryka	680 USD
Irlandia	Europa	44 087 USD
Norwegia	Europa	43 574 USD
Malawi	Afryka	706 USD
Jemen	Azja	759 USD

KRAJ	KONTYNET	Przeciętna długość życia
Singapur	Azja	82 lata
Japonia	Azja	82 lata
Szwajcaria	Europa	81 lat
Suazi	Afryka	33 lata
Botswana	Afryka	34 lata
Angola	Afryka	39 lat

Kraje na świecie

KRAJ	KONTYNENT	Liczba zgonów na 1000 urodzeń żywych
Suingapur	Azja	2,4
Angola	Afryka	186
Szwecja	Europa	2,8
Sierra Leone	Afryka	161
Japonia	Azja	3,3
Afganistan	Azja	160

KRAJ	KONTYNENT	% analfabetów
Czad	Afryka	74%
Niger	Afryka	63%
Gwinea	Afryka	55%
Unia Europejska	Europa	0,20%

Kraje na świecie

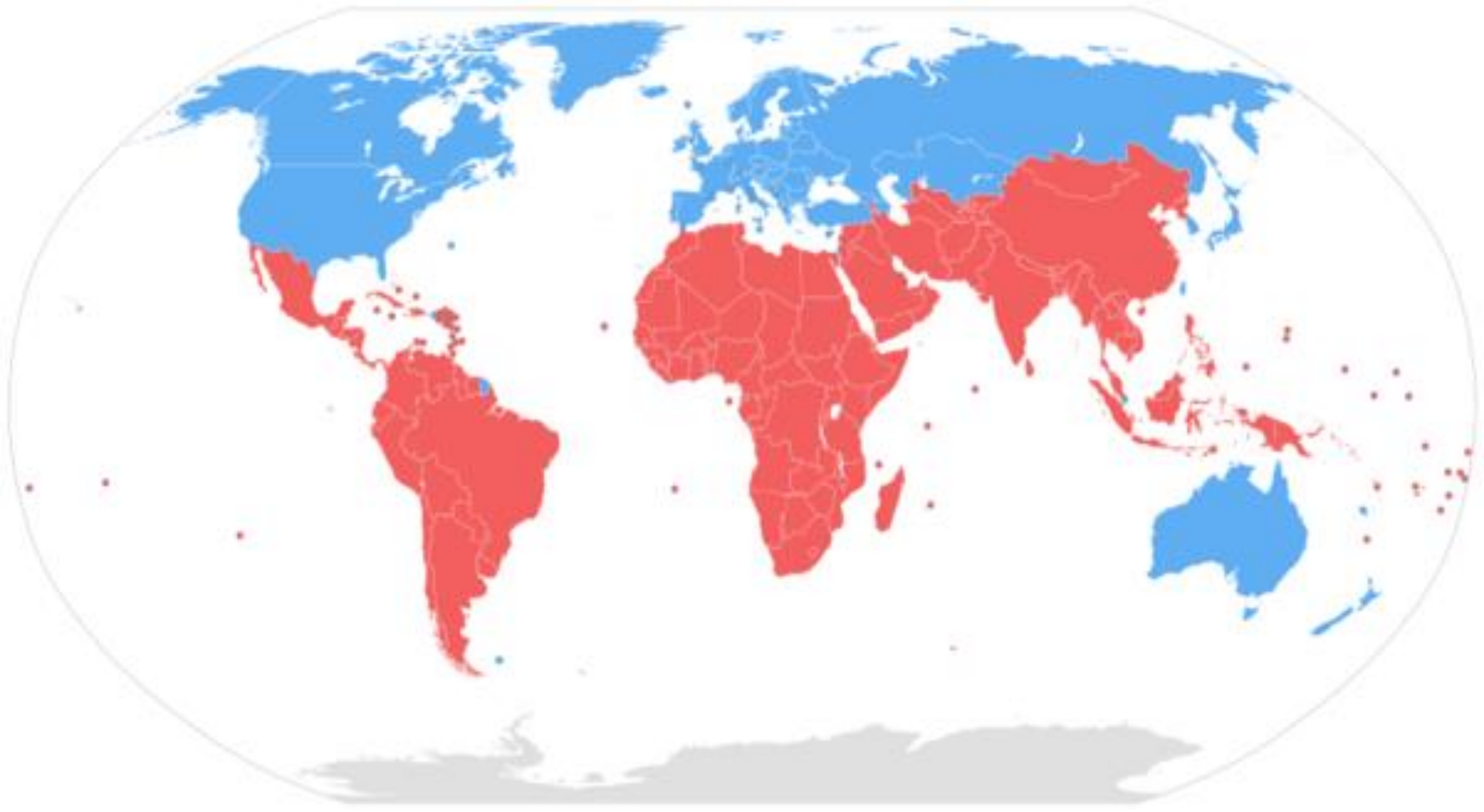

KRAJ	KONTYNET	% społeczeństwa żyjąca za 5,5 USD / dzień
Kenia	Afryka	91
Indie	Azja	84
Gambia	Afryka	80.6
Holandia	Europa	0.2
Finlandia	Europa	0.1
Luksemburg	Europa	0

Kraje na świecie

bogata Północ i biedne Południe

Definicje

Kraj bogaty

- kraj, w którym są wystarczające środki materialne, wielu ludzi żyje w dobrobycie, a większość żyje powyżej poziomu minimum egzystencji

Kraj biedny

- kraj, w którym brakuje wystarczających środków materialnych, mało ludzi żyje w dobrych warunkach materialnych, a wielu żyje poniżej poziomu minimum egzystencji.

Przyczyny problemów Biednego Południa

WZROST I ROZWÓJ gospodarczy

Co świadczy, że człowiek rośnie?

- Wzrost ?
- Waga ?
- Numer buta ?
- Rozmiar ubrań ?
- Prędkość biegu na 100m?
- Długość skoku w dal ?

Co świadczy, że człowiek się rozwija?

- Nabywanie nowych cech
  - szybsze czytanie - liczba przeczytanych książek ?
- Zanikanie pewnych właściwości
  - zanik gaworzenia na rzecz ładnego wystawiania się ?
- Zmiany psychiki
  - empatia - liczba spełnianych dobrych uczynków?, liczba przyjaciół ?

**Co świadczy, że człowiek
rośnie?**

ILE ?

**Co świadczy, że człowiek się
rozwija?**

JAK ?

Kiedy gospodarka....

rośnie to....

- Rośnie liczba przedsiębiorstw
- Rośnie PKB
- Rośnie wartość majątku

rozwija się to....

- Firmy oferują coraz nowsze produkty
- Firmy poznają swojego klienta coraz lepiej
- Produkty są coraz bardziej zróżnicowane i dopasowane do potrzeb klientów
- Jakość życia obywateli jest coraz wyższa

Wzrost a rozwój gospodarczy

Celem rozwoju gospodarczego jest nie tylko wzrost produkcji, ale i **coraz lepsze zaspokojenie potrzeb gospodarczych społeczeństwa.**

Rozwój gospodarczy nie może istnieć bez wzrostu.

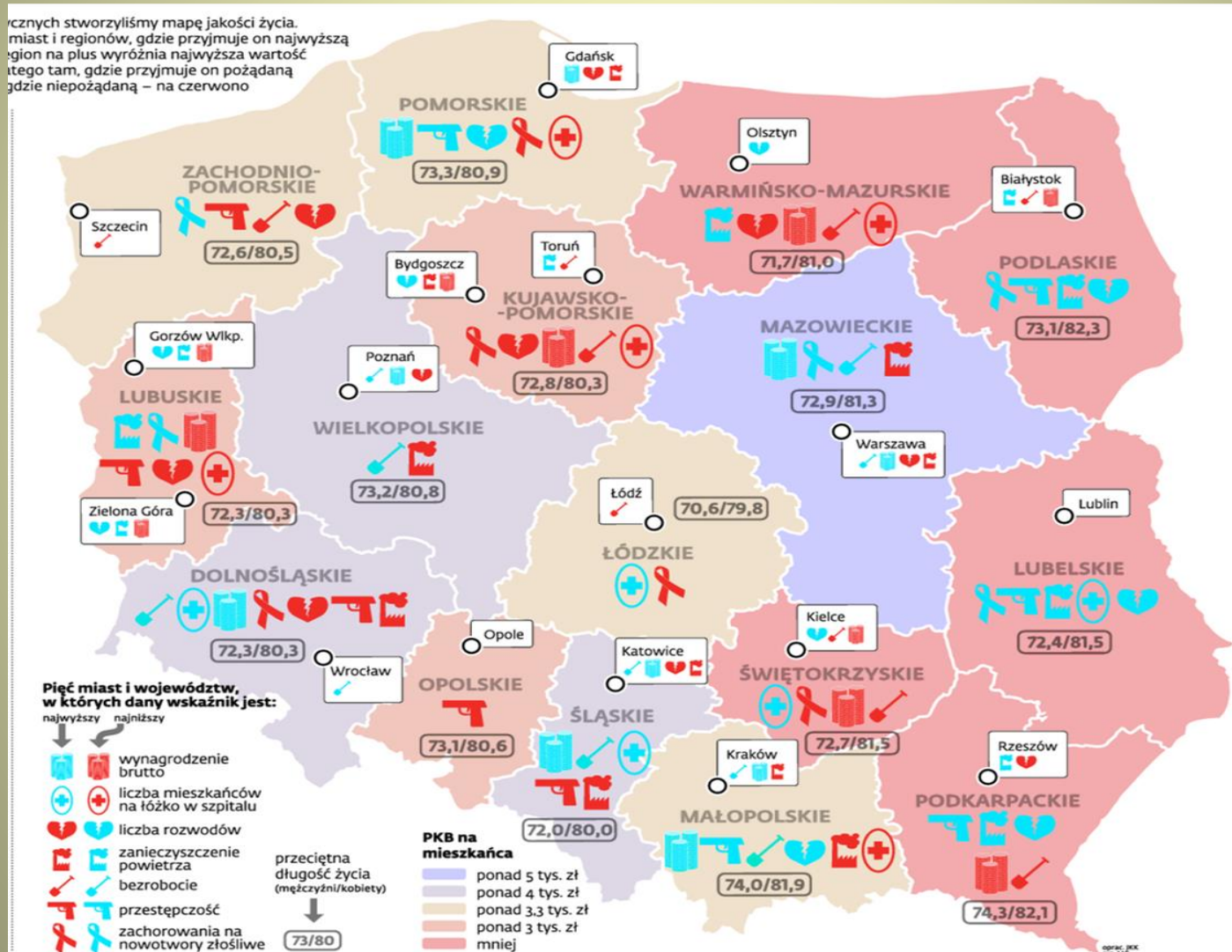
Wzrost bez rozwoju tak !!!

Bariery wzrostu gospodarczego i rozwoju

- konsumpcyjna i płac realnych
- siły roboczej (zwł. wykwalifikowanej)
- surowcowa
- technologiczna
- żywnościowa
- handlu zagranicznego i zadłużenia zewnętrznego
- organizacyjna

W którym regionie Polski chciałbyś mieszkać i dlaczego?

Wzrosty stworzyliśmy mapę jakości życia. Wskaźniki w miastach i regionach, gdzie przyjmuje on najwyższą wartość na plus wyróżnia najwyższą wartość tego tam, gdzie przyjmuje on pożądaną gdzie niepożądaną – na czerwono

Przyczyny problemów Biednego Południa

kulturowe:

- religię,
- poziom wykształcenia społeczeństwa,
- podatność na wprowadzanie zmian

polityczne:

- różnica pomiędzy gospodarką centralnie sterowaną a gospodarką rynkową,
- wojny domowe

ekonomiczne:

- zasoby finansowe państwa, które umożliwiają inwestowanie w rozwój kraju,
- zasoby siły robocze

przyrodnicze:

- ukształtowanie terenu,
- klimat,
- gleby,
- surowce mineralne

historyczne:

- kolonializm i handel niewolnikami,
- celowe podsycanie waśni plemiennych

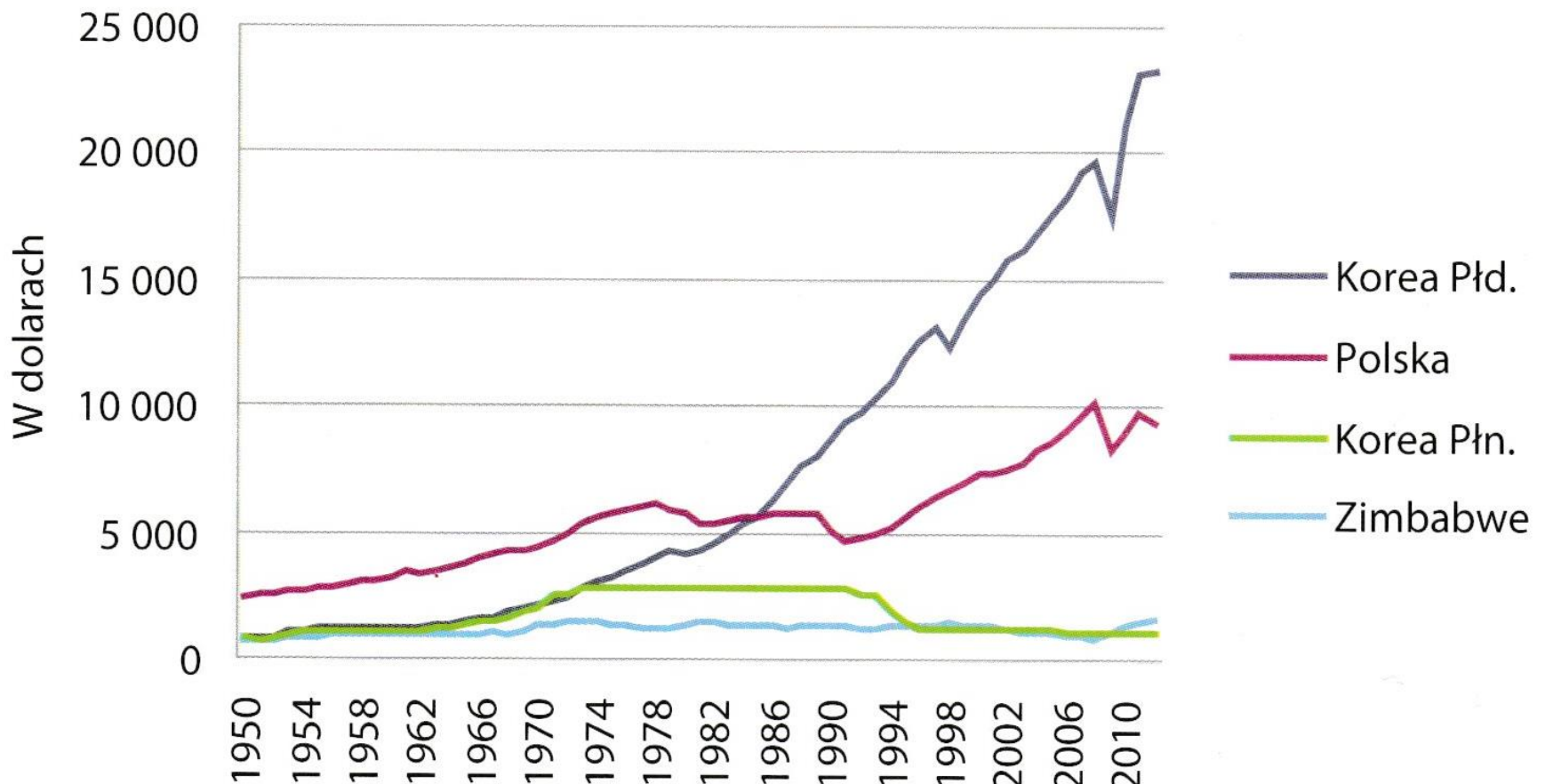
Zadanie

- Z koleżanką / kolegą wymień czynniki, które mogą pomóc Polsce w rozwoju

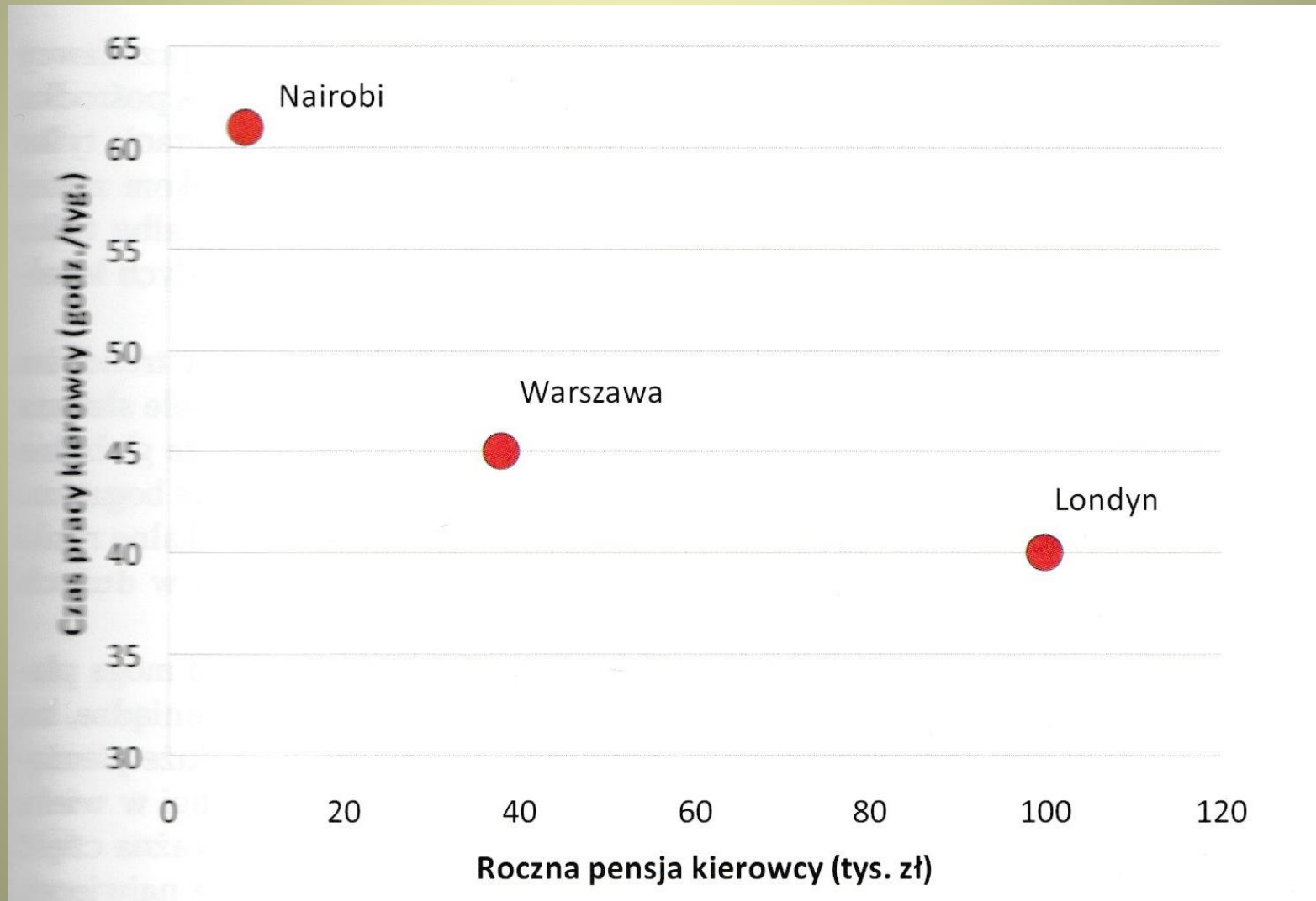
Indeks rozwoju społeczeństwa (2013)

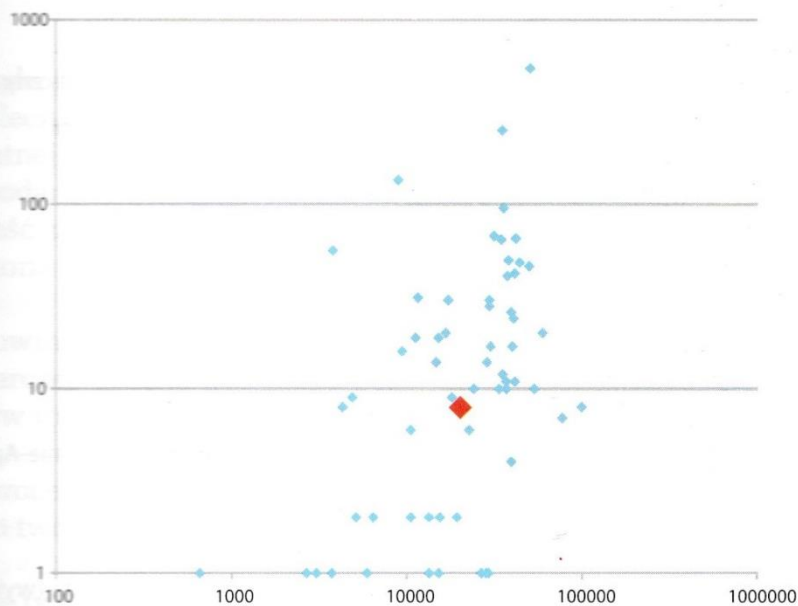
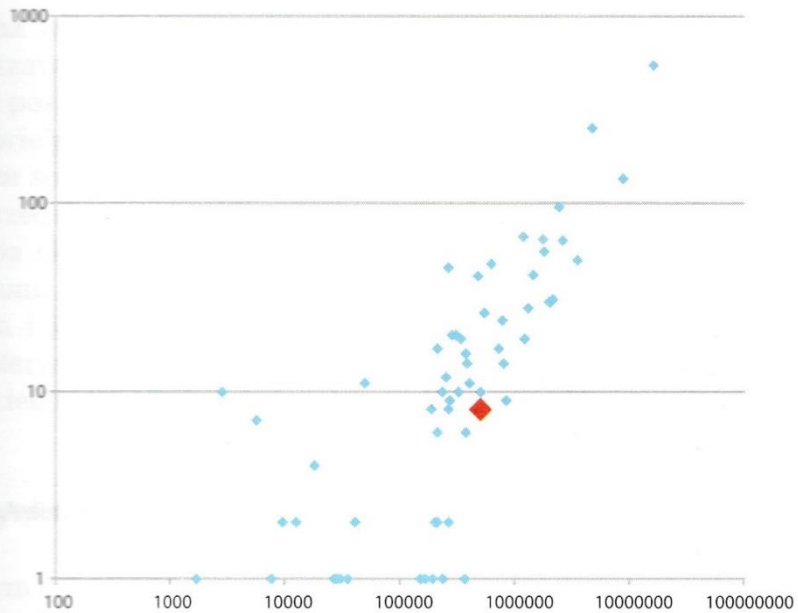
PKB per capita w 4 krajach

Czas pracy i wynagrodzenie kierowcy autobusu

Wielkość gospodarki a liczba korporacji

Przychody podatkowe państw i przychody korporacji w 2016 r. (w mld dol.)

	Państwo/firma	Przychody		Państwo/firma	Przychody
1	USA	3363	27	Szwajcaria	216
2	Chiny	2465	28	Berkshire Hathaway (US)	211
3	Japonia	1696	29	Indie	200
4	Niemcy	1507	30	Norwegia	200
5	Francja	1288	31	Mckesson (US)	192
6	Wlk. Brytania	996	32	Rosja	187
7	Włochy	843	33	Austria	187
8	Brazylia	632	34	Turcja	184
9	Kanada	595	35	Samsung Electronics (KR)	177
10	Walmart (US)	482	36	Glencore (CH/GB)	170
11	Hiszpania	461	37	ICBC (CN)	167
12	Australia	421	38	Daimler (DE)	166
13	State Grid (CN)	330	39	UnitedHealth Group (US)	157
14	Holandia	323	40	Dania	157
15	Korea Pfd.	304	41	EXOR Group (IT/NL)	154
16	China National Petroleum (CN)	299	42	CVS Health (US)	153
17	Sinopec Group (CN)	294	43	General Motors (US)	152
18	Royal Dutch Shell (NL/GB)	272	44	Vitol (NL/CH)	152
19	Szwecja	248	45	Ford Motor (US)	151
20	Exxon Mobil (US)	246	46	China Construction Bank (CN)	150
21	Volkswagen (DE)	237	47	Arabia Saudyjska	150
22	Toyota Motor (JP)	237	48	AT&T (US)	147
23	Apple (US)	234	49	Total (FR)	143
24	Belgia	232	50	Hon Hai Precision (Tajwan)	141
25	BP (GB)	226			
26	Meksyk	224			

Przychody podatkowe państw i przychody korporacji w 2016 r. (w mld dol.)

Państwo/firma	Przychody	Państwo/firma	Przychody
51 General Electric (US)	140	77 HP (US)	103
52 CSCEC (CN)	139	78 Assicurazioni Generali (IT)	103
53 AmerisourceBergen (US)	136	79 Cardinal Health (US)	103
54 Agricultural Bank of China	133	80 BMW (DE)	102
55 Verizon (US)	132	81 Express Scripts Holding (US)	102
56 Chevron (US)	131	82 Nissan Motor (JP)	102
57 E.ON (DE)	130	83 China Life Insurance	101
58 AXA (FR)	129	84 J.P. Morgan Chase (US)	101
59 Indonezja	129	85 Koch Industries (US)	100
60 Finlandia	128	86 Gazprom (RU)	99
61 Allianz (DE)	123	87 China Railway Engineering	99
62 Bank of China	122	88 Petrobras (BR)	97
63 Honda Motor (JP)	121	89 Schwarz Group (DE)	97
64 Cargill (US)	120	90 Trafigura Group (NL/Singapur)	97
65 Japan Post Holdings	119	91 Nippon Telegraph and Telephone	96
66 Costco (US)	116	92 Boeing (US)	96
67 Argentyna	116	93 Wenezuela	96
68 BNP Paribas (FR)	112	94 China Railway Construction	95
69 Fannie Mae (US)	111	95 Microsoft (US)	94
70 Ping An Insurance (CN)	110	96 Bank of America Corp. (US)	93
71 Kroger (US)	109	97 ENI (IT)	93
72 Societe Generale (FR)	108	98 Grecja	93
73 Amazon.com (US)	107	99 Nestle (CH)	92
74 China Mobile Communications	106	100 Wells Fargo (US)	90
75 SAIC Motor (CN)	105		
76 Walgreens Boots Alliance (US)	104		

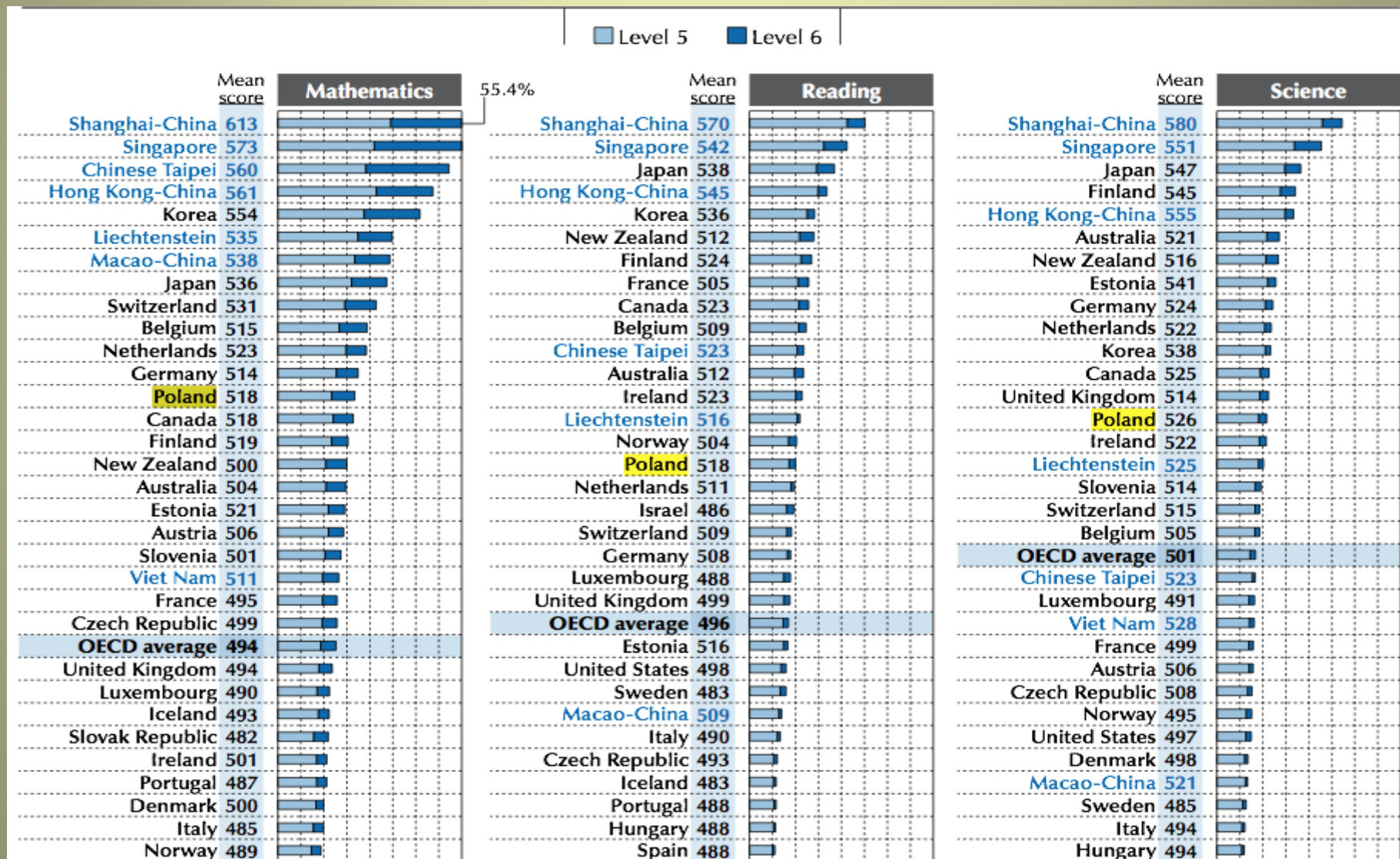
Źródło: Obliczenia autorów na podstawie danych za 2016 r. z Forbes, Fortune i CIA The World Factbook 2017

Liderzy po względem jakości instytucji, przepisów prawa, innowacyjności itp.

Doing Business Banku Światowego	Globalny ranking konkurencyjności Forum Ekonomicznego w Davos
Singapur	Szwajcaria
Hongkong	Singapur
Nowa Zelandia	Finlandia
Stany Zjednoczone	Niemcy
Dania	Stany Zjednoczone
Malezja	Szwecja
Korea Południowa	Hongkong
Gruzja	Holandia
Norwegia	Japonia
Wielka Brytania	Wielka Brytania
Polska	Polska

Wyniki młodzieży w testach PISA

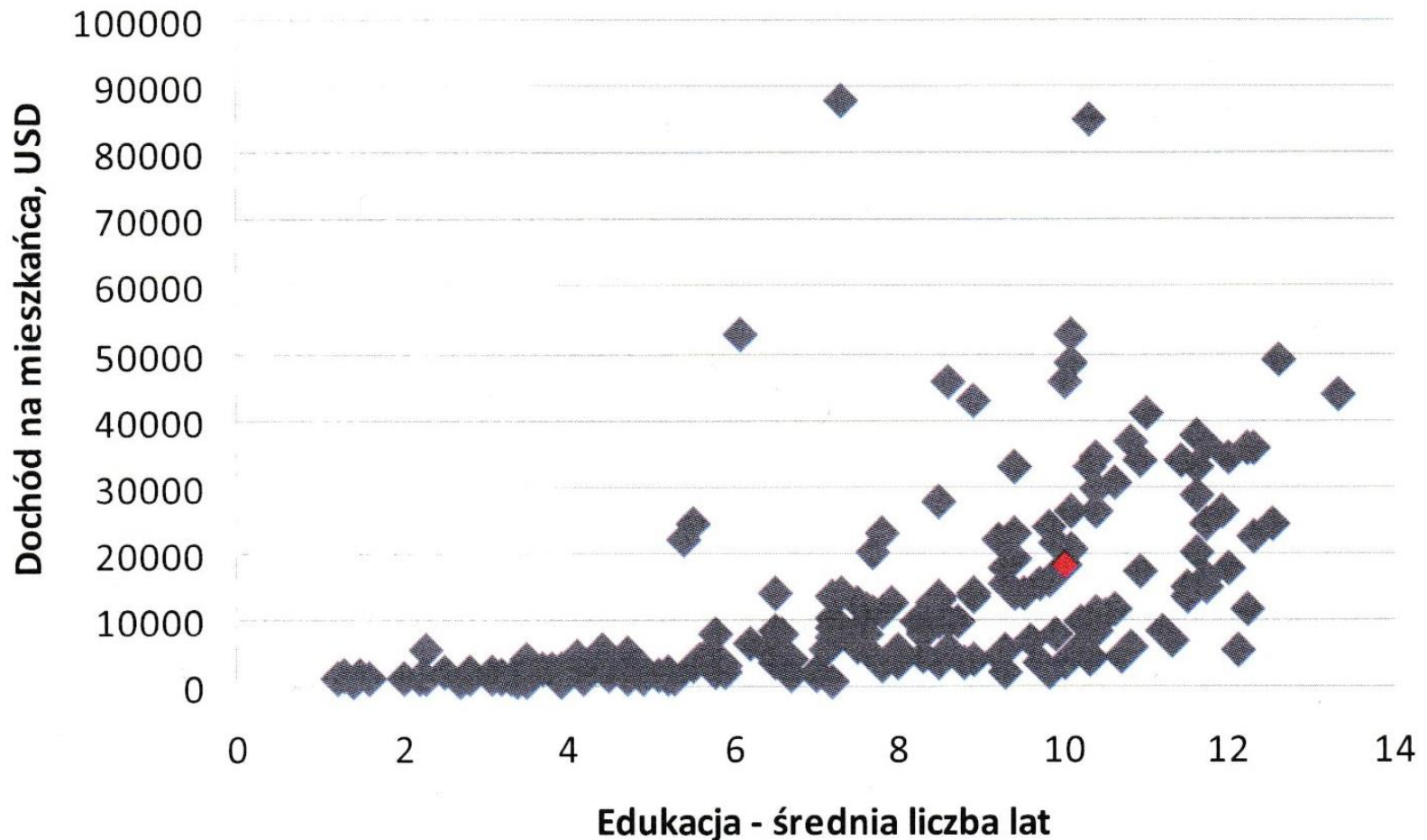

Umiejętność tworzenia nowych modeli biznesowych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii ICT

Finlandia	1	USA	15
Wielka Brytania	2	Dania	16
Korea Południowa	3	Szwajcaria	17
Szwecja	4	Hongkong	18
Singapur	5	Niemcy	19
Estonia	6	Izrael	20
Holandia	7	Węgry	71
Luksemburg	8	Czechy	84
Francja	9	Kazachstan	90
ZEA	10	Albania	91
Katar	11	Argentyna	92
Malezja	12	Gujana	93
Norwegia	13	Bułgaria	94
Malta	14	Polska	95

Zamożność kraju a poziom edukacji

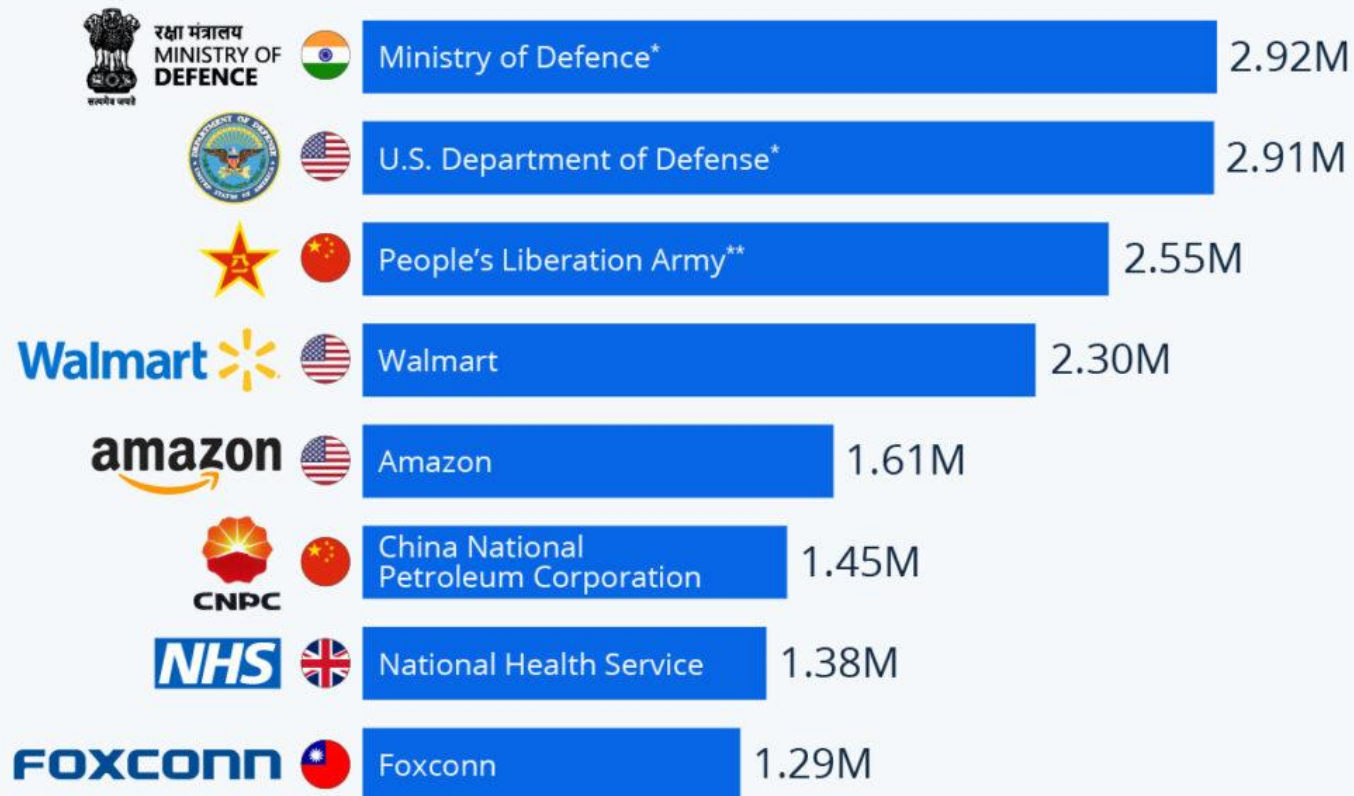

Największe korporacje na świecie

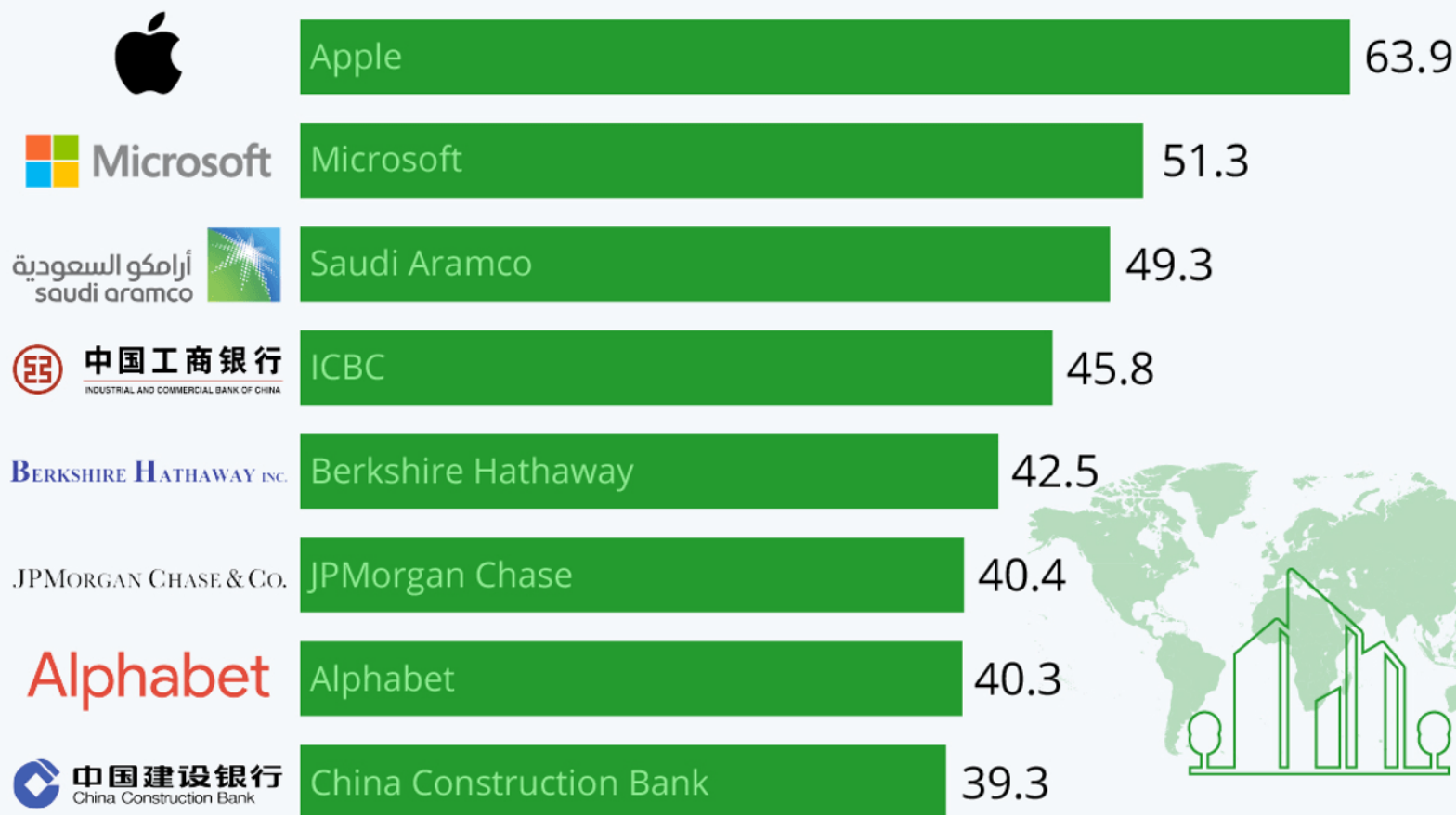
Najwięksi pracodawcy

* Incl. civilian/non-military ** Excl. civilian/non-military
Sources: Statista research, company/organization reports

Najbardziej dochodowe firmy

The World's Top 25 Most Valuable Brands

© Brand Finance Plc 2022

Najdroższe marki

Zadanie

- Z koleżanką / kolegą wymyśl, z czego Polska mogłaby być znana na świecie? I by na tym Polska mogła zarobić.

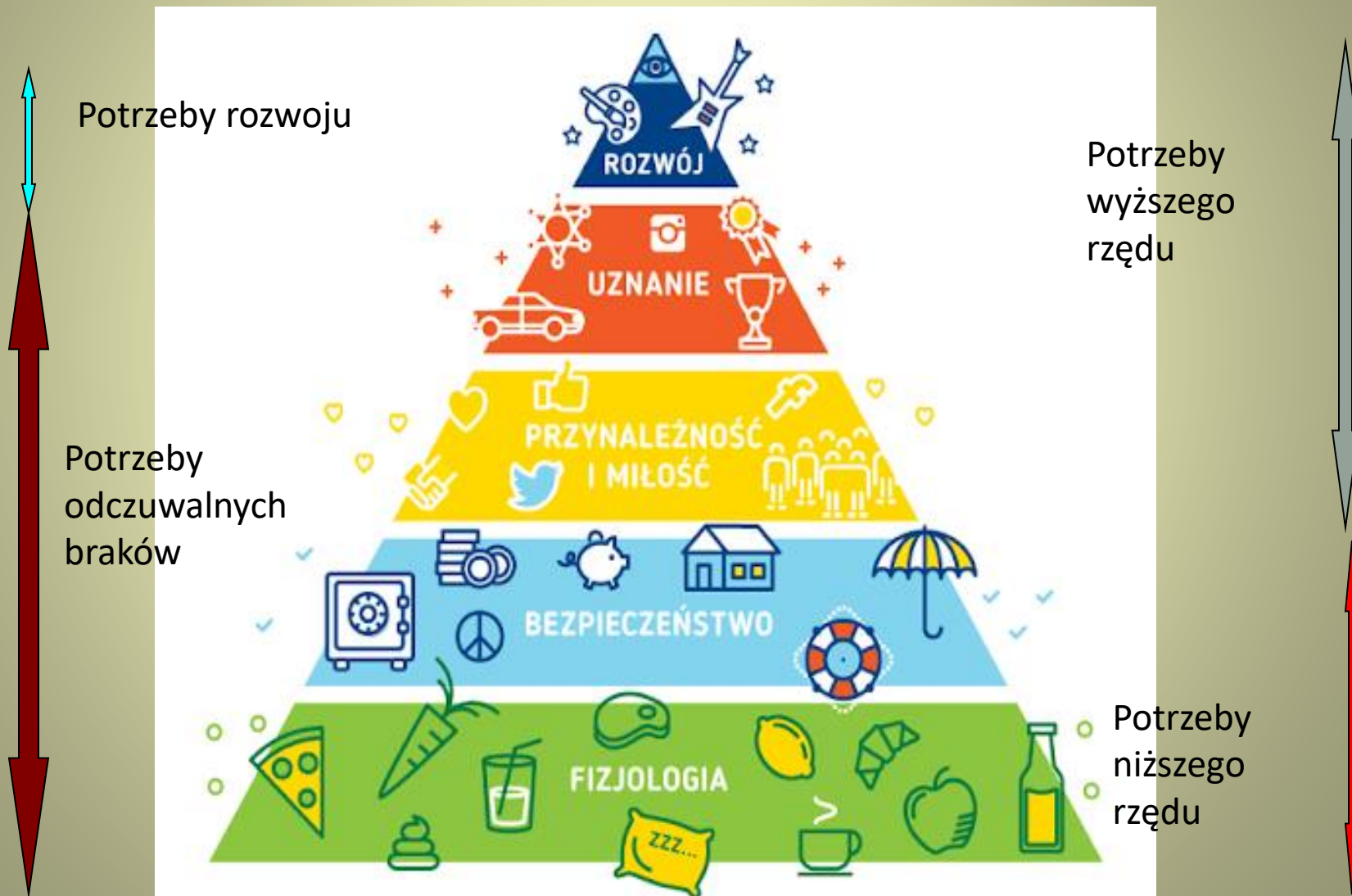
**Bogactwo to nie wszystko – liczy
się zadowolenie z życia**

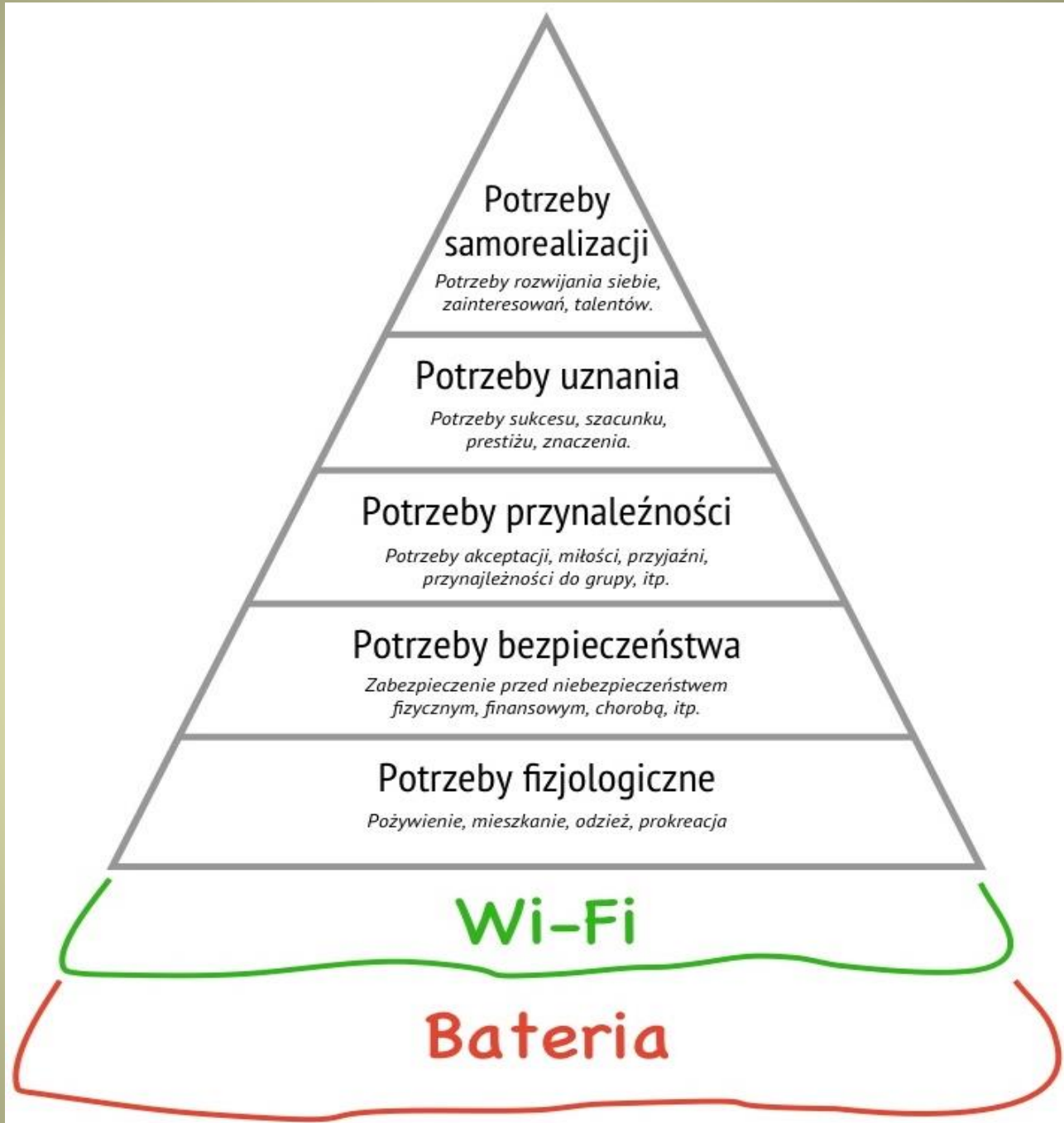

Potrzeby ludzkie

- **Potrzeba to:**
- Brak czegoś, co jest niezbędne człowiekowi do życia i rozwoju

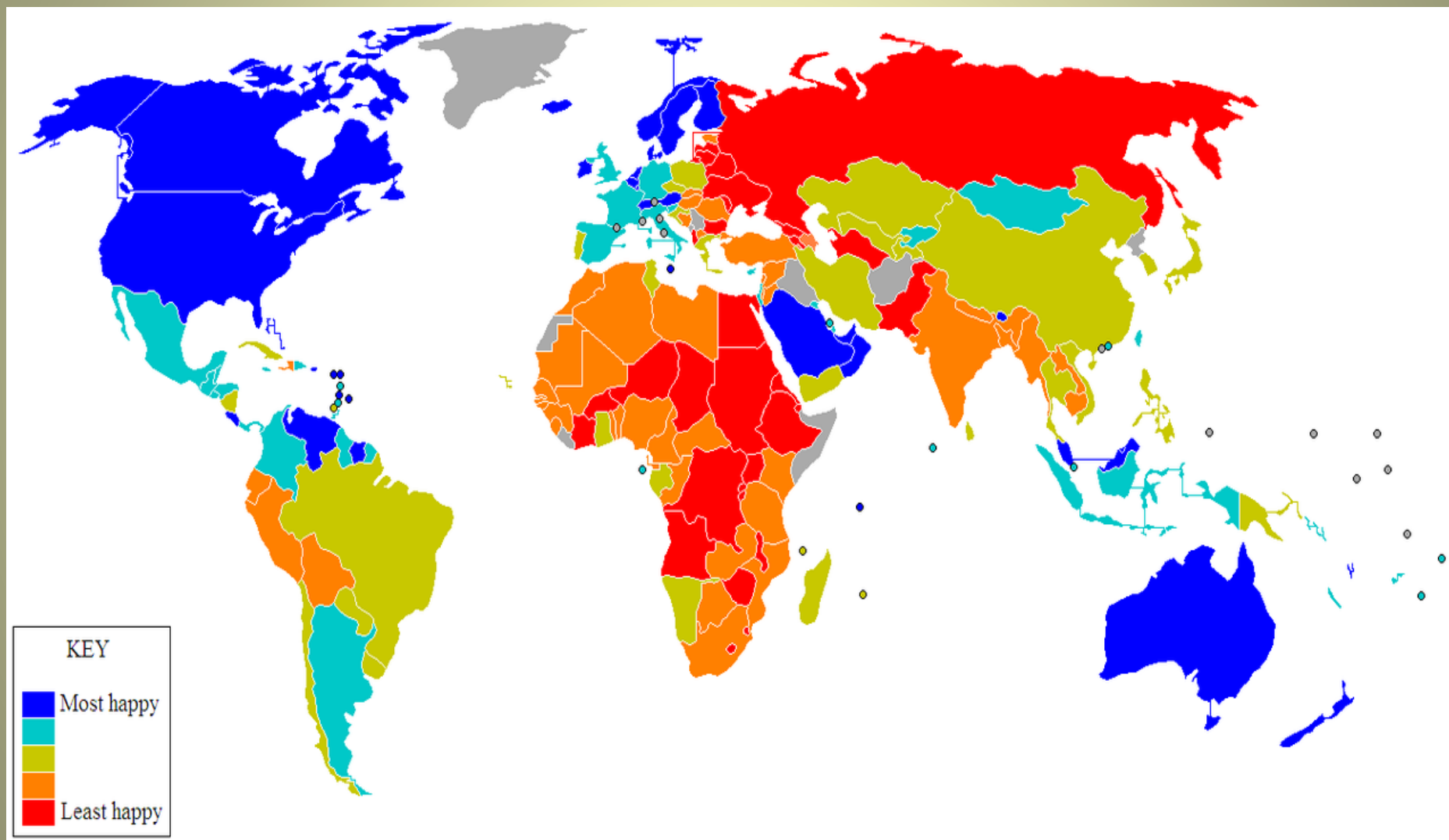
Hierarchia potrzeb A. Maslowa

**Co jest potrzebne do
zadowolenia z życia?**

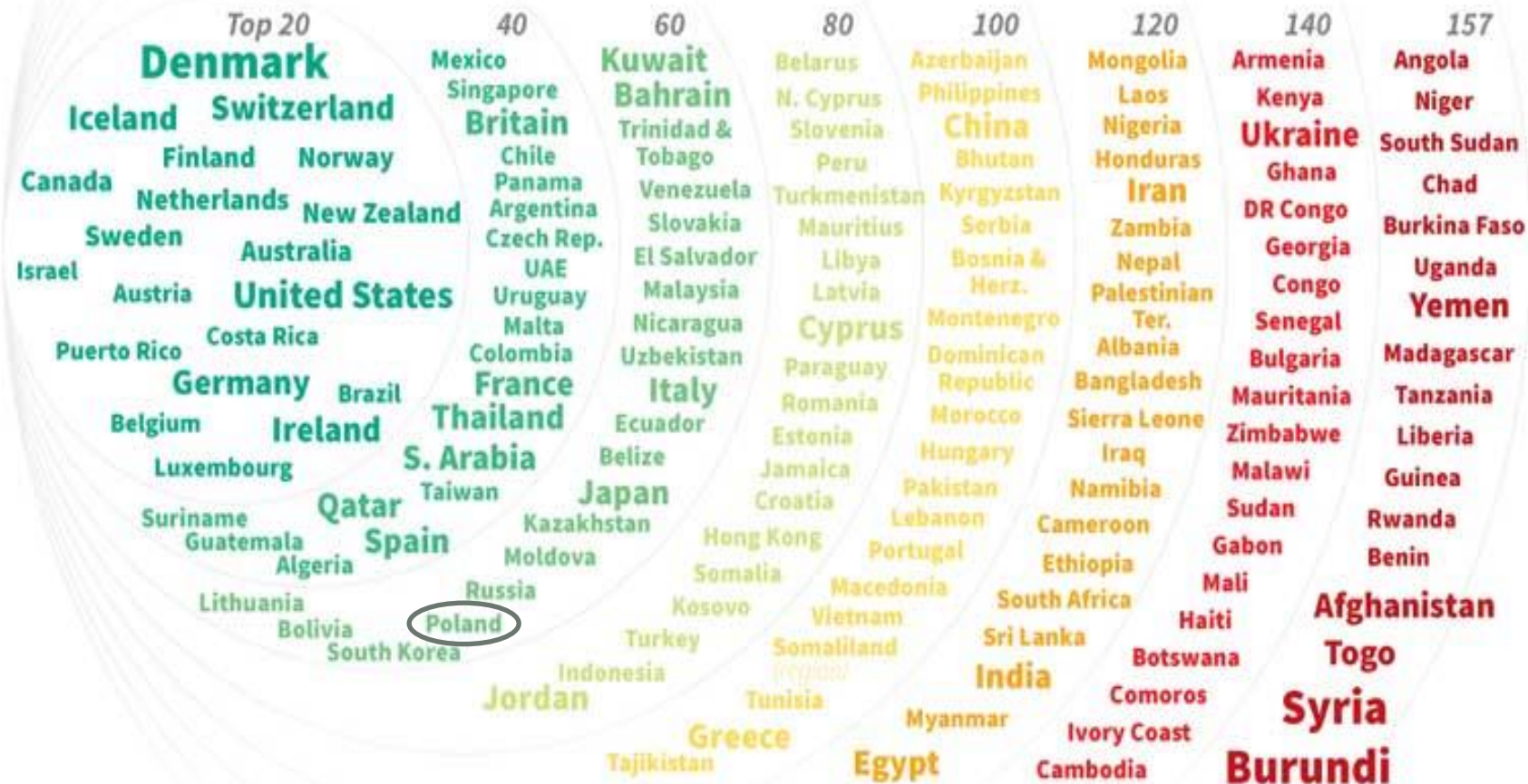
Ranking zadowolenienia z życia

Are you happy now?

The 2016 World Happiness Report ranks Denmark at top, Syria and Burundi last

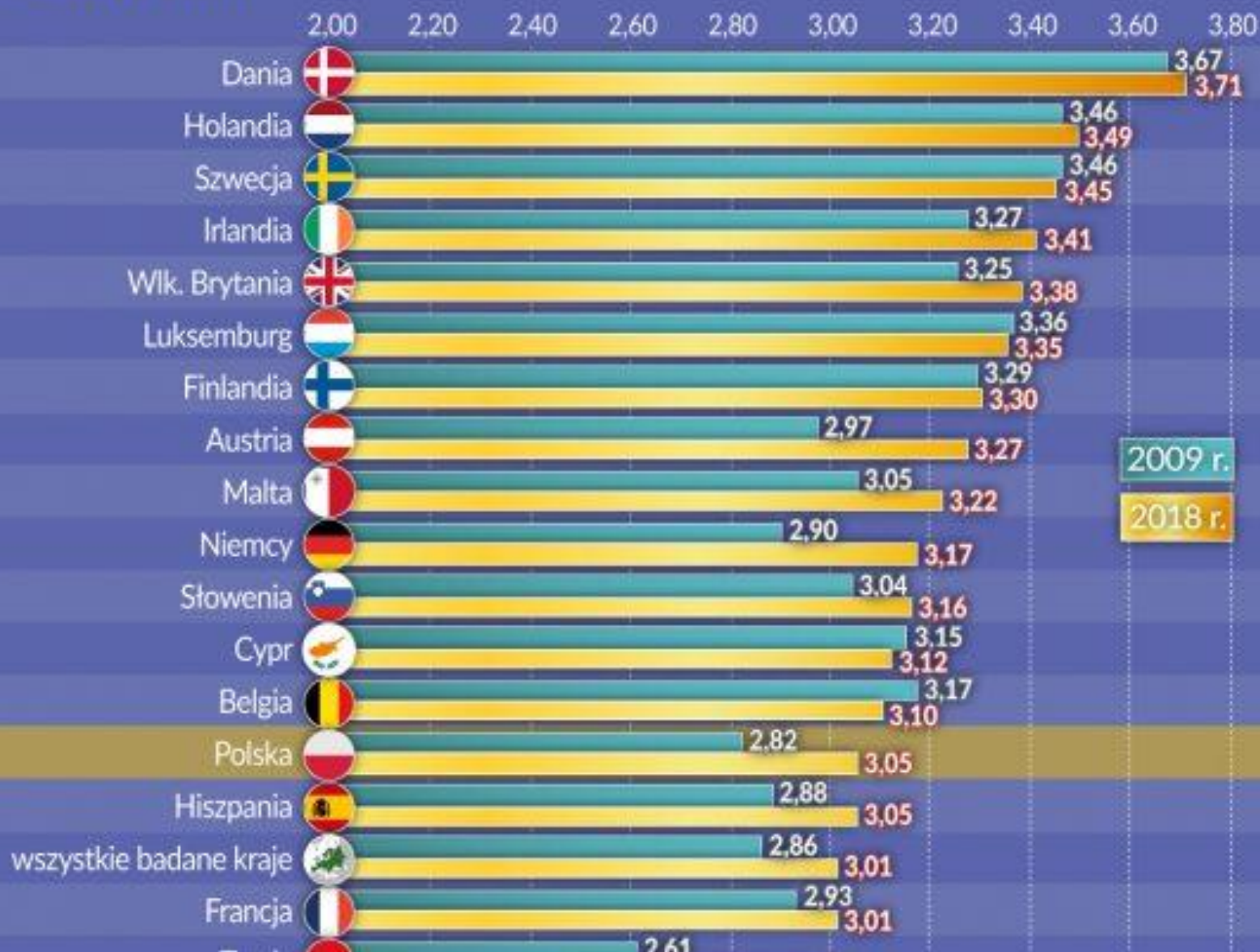
Based on subjective assessments and key socio-economic indicators:

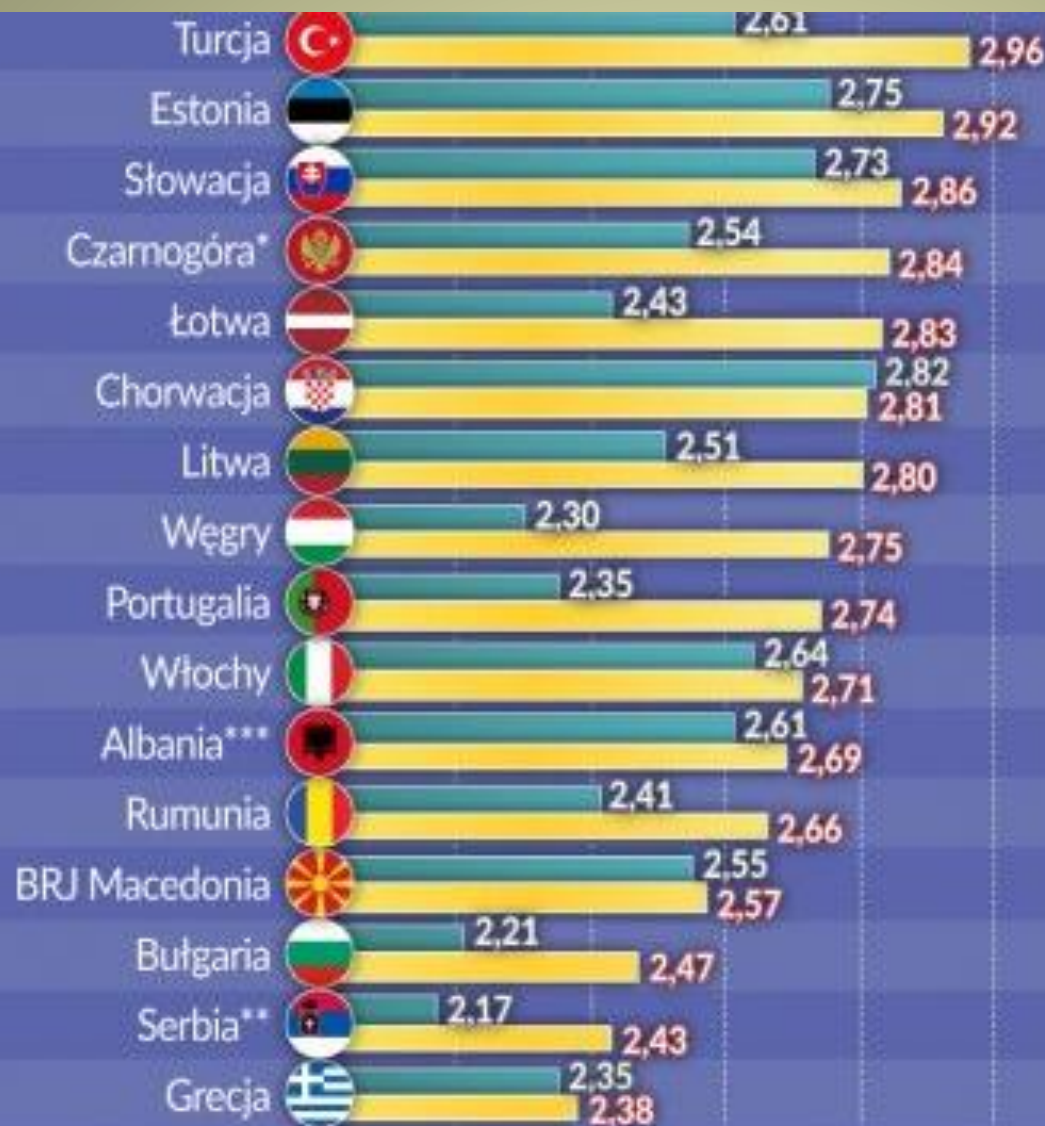
- GDP per capita
- Healthy life expectancy
- Social support
- Freedom to make life choices
- Generosity
- Perception of corruption

Zadowolenie z poziomu życia w krajach europejskich

Skala od 1 do 4

Punktacja na podstawie odpowiedzi na pytanie o zadowolenie z poziomu życia: 4 - bardzo zadowolony, 3 - całkiem zadowolony, 2 - niezbyt zadowolony, 1 - całkiem niezadowolony.

*2011 r.; **2012 r.; ***2014 r.

Źródło: NBER na podstawie danych zbieranych w ramach Eurobarometru w latach 2009 - 2018

Satysfakcja z poziomu życia

Wybierz: Ogólne zadowolenie z życia

(1) ▾

■ pkt. w skali 0-10

UE27

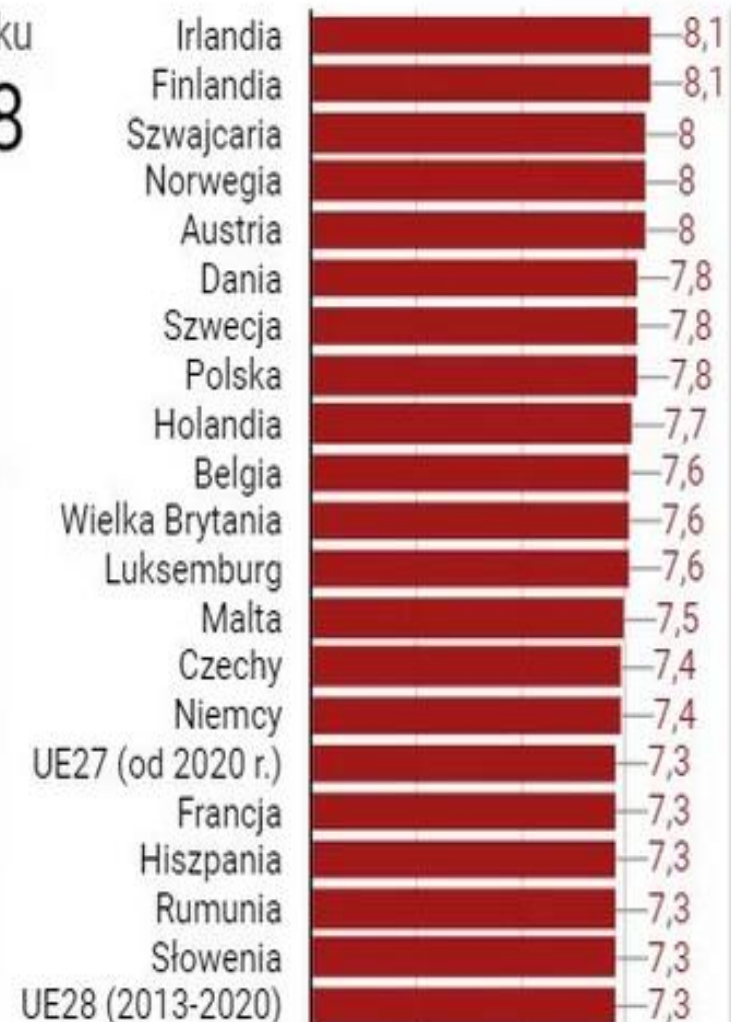
7,3 pkt.

UE28

7,3 pkt.

dane z roku

2018

Zadanie

- Co robisz, gdy jesteś szczęśliwy? – opowiedz o tym koleżance / koledze.
- Co robisz by być szczęśliwym? – opowiedz o tym koleżance / koledze.

ZANIM PÓJDZIEMY DO DOMU...

Pytania na koniec

Biedne Południe to kraje gdzie:

1. Jest wysoki wskaźnik analfabetyzmu
2. Jest łatwy dostęp do lekarzy
3. Ludzie przede wszystkim pracują w sektorze usług i handlu

Bariery wzrostu i rozwoju gospodarczego to:

1. siły roboczej (zwł. wykwalifikowanej)
2. surowcowa
3. technologiczna

Piramida Masłowa pokazuje, że:

1. Potrzeby fizjologiczne muszą być zaspokojone jako pierwsze
2. Potrzeby fizjologiczne nie są ważne
3. Potrzeby samorozwoju są zaspakajane jako pierwsze